

Posudek oponentky
k diplomové práci „Náboženské symboly v evropském antidiskriminačním právu“
předložené Terezou Svobodovou

K tématu práce:

Předložená diplomová práce v rozsahu 87 stran čistého textu se zabývá tématem náboženských symbolů. Autorka zkoumá dané téma v kontextu evropského antidiskriminačního práva, což považuji za velice zajímavý směr.

Téma, které si diplomantka vybrala, je tématem v mnoha aspektech aktuálním. V evropském kontextu má nemalý vliv na vnímání cizinců, potažmo na to, jak stávající obyvatelé evropských států vnímají (možné) budoucí obyvatele. Otázka respektování náboženských symbolů jiného náboženství než toho, které je v zemi převažující, je vnímána nezdůvodně jako ohrožení, a to jako ohrožení mnohem větší, než by se mohlo zdát. Ostatně proto je také náboženský symbol *symbolem*, ohrožením bývá to, co je skryto za symbolem, resp. co je vnímáno jako skryto za symbolem (což ostatně uvádí autorka v závěru). Podobná interpretace však nebrání mnoha politickým stranám na náboženské symboly útočit či jich rozličně využívat. Toto je ovšem jen jeden aspekt zkoumané problematiky.

Téma, tak jak jej pojala diplomantka, není v českém kontextu zpracované. V zahraniční literatuře se zase nesetkáme s analýzou, která by se zároveň věnovala právu České republiky. Téma je tedy možné hodnotit jako nové a ke zpracování vhodné. Tak, jak jej autorka ohraničila, se také jeví vhodným pro formát diplomové práce.

Ke zpracování tématu:

Práce je členěna do úvodu, tří částí a závěru. Včleněn je obsah a seznam použité literatury. Práce je zpracována s využitím nemalého množství primárních i sekundárních zdrojů, přínosná je práce s judikaturou. Poznámkový aparát je vhodně zpracovaný a adekvátní.

Autorka si zvolila velmi zajímavé cíle práce. Rozhodla se posoudit, zda a za jakých podmínek je možné omezit užívání náboženských symbolů ve veřejném prostoru, a zabývat se otázkou, zda může ESLP aplikovat jednotné řešení ve vztahu k úpravě tohoto užívání (v závěru autorka cíle formuluje trochu odlišně, vycházím proto z těch, co jsou uvedeny v úvodu).

K tomu, aby dosáhla těchto cílů, si zvolila relativně adekvátní osnovu. Název diplomové práce odkazuje na evropské právo, kapitoly věnované ESLP tak trochu vybočují

z toho, co si pod daným názvem představuji. Musím ale říci, že takto pojatá osnova je daleko více odpovídající zpracování cílů práce a daleko zajímavější pro čtenáře, nenutí autorka k popisu, umožňuje analýzu.

Metodou, kterou pro psaní své práce zvolila, je především metoda popisná a analytická.

Z hlediska formální úrovně je kvalita práce vysoká, formálním náležitostem byl věnován dostatek pozornosti.

K obsahu práce:

Práce je zajímavá a velmi čtivá. Z obsahu kapitol je jasné, proč jsou do práce zařazeny, jak souvisí s definovanými cíli.

Autorka v úvodu uvádí, čeho chce prací dosáhnout a vymezuje si také užší koncepci práce, a to důraz na náboženské symboly ve veřejném prostoru.

V první části se diplomantka věnuje ukotvení dané problematiky v mezinárodním a evropském právu, nejprve skrze představení právního rámce, poté analýzou pojmu náboženské svobody. V podkapitole věnované právnímu rámci přehledně zpracovává právní úpravu, věnuje se vhodně rovněž otázce neteistického přesvědčení. Včleněna je část věnovaná vnitrostátní legislativě České republiky. Obdobné pasáže nejsou v diplomových pracích vždy vhodné, zde ale rušivě nepůsobí, byť je otázkou, co bylo důvodem pro její zařazení (vymyká se z toho, co si pod názvem práce představím).

Druhá část práce je zaměřena na otázku diskriminace, na její zákaz a ochranu náboženských menšin.

Třetí část je těžištěm práce. Vztahuje se k náboženským symbolům, při analýze jsou použita soudní rozhodnutí. Tato část je opravdu zdařilá. Diplomantka se v ní zaměřuje zejména na otázku muslimského šátku či krucifixe, bylo by – v případě, že by se autorka tématu dále věnovala – určitě zajímavé podívat se i na další symboly.

Závěr obsahuje základní výstupy, autorka zvažuje používání standardu, který by mohl být vytvořen skrze judikaturu ESLP. To je bezesporu zajímavá myšlenka. Jinak zde lze vysledovat naplnění cílů, které si stanovila.

Závěr:

Předložená práce zcela naplňuje kritéria kladená na diplomovou práci, je dobře zpracovaná, napsána odborným jazykem, vybavena poznámkovým aparátem a seznamem literatury. Autorka prokazuje velmi dobrou znalost dokumentů, literatury i judikatury. Práci

proto doporučuji k obhajobě a předběžně, s výhradou průběhu obhajoby, ji hodnotím jako výbornou. Oceňuji, že si autorka vybrala téma, které je zatím – zejména v české – literatuře málo zpracované.

V ústní obhajobě pak navrhuji jako možná témata, na která by se mohla diplomantka zaměřit, následující:

Při čtení práce jsem přemýšlela o otázce, kterou jsem řešila již před časem. Týká se tématu práce spíše okrajově, ale autorka o ní možná při psaní také přemýšlela. Jedním z důvodů, pro které lze poskytnout ochranu na území státu uprchlíkovi, jsou oprávněné obavy z pronásledování z důvodu náboženství. V praxi udílení ochrany kopíruje to, jak je kde ve světě vnímána právě náboženská svoboda, respekt k jinakosti, či to které náboženství. Jaký je názor diplomantky na to, že respekt k jiným náboženstvím patrně vede k tomu, že evropské státy více udílejí ochranu osobám, které jsou ve svém státě pronásledovány pro svou víru? Tím se podle mého názoru uvedené státy zároveň přihlašují k otevřenosti a respektu vůči stále většímu množství osob. Nejsou ovšem ve světě spíše výjimkou?

Je podle diplomantky možné uvažovat o reciprocitě v případě zákazu určitých symbolů?

V Praze dne 17. 5. 2014

JUDr. Věra Honusková, Ph.D.